

The Igra

Ivan Matic*

Dragi učenici, pozivamo Vas da rješenja zadataka pošaljete do 1. lipnja 2022. godine na adresu

*Odjel za matematiku
Trg Ljudevita Gaja 6, HR-31 000 Osijek*

ili elektronički na adresu

oml@mathos.hr

Najuspješniji rješavatelji bit će nagrađeni.

Jesen se razmahala u svom punom truljavom i hladnjikavom sjaju, slično kao i novi val pandemije. Lišće je s grana mahom pootpadalo, kišilo je gotovo svakodnevno, a magla se rijetko razilazila prije podneva. Mali je Medić brojao dane nove samoizolacije, već osme od početka školske godine. Promatrajući kroz prozor kvrcavice nastale u gustoj magli, razmišljao je kako se tradicionalna umjetnost spajanja vikenda s praznicima tako brzo preobrazila u umijeće spajanja nekoliko dana nastave uživo. Dane provedene u školi je tijekom čitave godine mogao prebrojati na prste jedne šape,

*Odjel za matematiku, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, email: imatic@mathos.hr

a i tada mu je najveći dio sjećanja zauzimalo vrijeme provedeno pod maskom koja je pokrivala njušku i uši. Iz takvih razloga nije uspio upoznati otprilike polovinu razreda, dok je ostatak kolega prepoznavao isključivo po slikama s društvenih mreža, kojima se i nije moglo sasvim slijepo vjerovati.

Školovanje mu se pretvorilo u čisti hazard te je uvijek bilo samo pitanje trenutka kada će stići novi nalozi za produženi boravak i školovanje od doma. Nastavnici su, izmoreni od pripremanja nastave, skupljanja bodova za napredovanje, ispunjavanja anketa i pohađanja seminara, uglavnom odustali od pregledavanja domaćih i gostujućih zadaća pa su i obaveze malog Medića bile svedene na minimum. To mu je trenutno godilo, jer gotovo da nije mogao držati olovku u žuljavoju ruci, a bilo mu je teško i tipkati. Žuljeve je uspješno zaradio kopajući tunele bez korištenja zaštitnih rukavica kad su se prije dvije noći tata Medić i on zajedničkim snagama bacili na posao. Od strane centra za instrukcije, koji je njegova sestra pohađala neprekidno poput kvadratne funkcije, prije nekoliko dana im je stigao detaljan nacrt tunela koje su bili dužni prokopati od svog vrta do susjedne ulice, kako bi se moglo neprimjetno dolaziti na kameleonski vješto skriveni punkt za instrukcije koji je tamo priređen.

Na takav su potez glavešine privatnih centara za instrukcije, potpomognuti poticajima iz fondova preprofitnih organizacija, bili primorani nedavnim razvojem događaja. Najprije su njihovi polaznici ostvarili mahom slabije rezultate na ispitima predznanja i ponavljanju gradiva koje su sami morali obraditi doma tijekom vikenda srijedom. Zatim su dodatnu galamu podigli puristi koji su smatrali kako su instrukcije na daljinu izvođene u nerealnom vremenu svetogrđe jednog od vodećih edukativnih zanata. Konačno, stalne su oscilacije u načinu izvođenja instrukcija, koje imaju zadatak mladež pripremiti za kvalitetan nedruštveni život popraćen ocjenama koje će djedovi i bake nagraditi svojom zadnjom crkavicom, izvukle i nove kreativne ideje. Na koncu, cjelokupna je situacija otišla tako daleko da su se kamuflažni punktovi, postavljeni na mjestima koja su odabrana nepogrešivim algoritmom eksponencijalne složenosti, pokazali kao pravo osvježenje.

Nešto veći se problem nalazio u osiguravanju prolaza do tih punktova, koji trebaju biti prohodni u svako doba dana i noći, neovisno o vremenskim uvjetima i preporukama stožera. Bacanjem je novčića odlučeno kako svako kućanstvo koje je upisano u RPIU (Registar pružatelja instruktivnih usluga, op.a.) treba obezbjediti tunel koji će voditi do drugog najbližeg punkta, uklopljen u novooformljeni urbanistički plan gradskog podzemlja. Vremena nije bilo mnogo, jer se instrukcije moraju nastaviti, pa su tata Medić i mali Medić prionuli na posao čim su nacrt tunela primili putem sms poruke. Kao i obično, strica je Vinka uhvatilo u leđima taman kad se trebalo početi s poslom, mama je Medić odrađivala višestruke smjene u pilani koja se

širila na prostor napuštenih ureda, a kćer je obitelji Medić imala neodgovog posla vezanog uz pripremu za potencijalne sastanke s nastavnicima iz domaćinstva, obrane i zaštite na radu.

Tako je mali Medić još uvijek osjećao posljedice prebacivanja velikih količina zemlje i nošenja punih posuda svježe iskopanog materijala do susjedova cvjetnjaka. Sada mu je donekle i godilo odmaranje u plišanoj trenirci s po četiri crte na svakoj nogavici. Čekajući nove nenastavne materijale iz predmeta Nastavni materijali putem poruka, najednom je ugledao kako se oveći crni automobil zaustavlja pored njihova prilaza. Tamno se staklo na suvozačkim vratima polako spustilo te je kroz njega izvirila ruka, bezuspješno pokušavajući doseći njihov poštanski sandučić. Nakon većeg je broja pokušaja osoba konačno odustala te se automobil više puta pomicao naprijed-nazad ne bi li se približio sandučiću. Konačno je suvozač nekako uspio ubaciti željenu pošiljku u njihov sandučić, nakon čega su odjurili niz ulicu. „Sigurno neka dosadna reklama.“ pomisli mali Medić te pođe u svoju sobu.

Tata je Medić u zadnje vrijeme razvio običaj ignorirati elemente svakodnevnog života koje je smatrao neinteresantnima i iritantnima. Nije se volio javljati na pozive s posla, kao niti na pozive s njemu nepoznatih brojeva. Rijetko je čitao elektronsku poštu i sms poruke, vježbanje mu je išlo na živce, odlasci u kupovinu bili su mu teška tlaka. Najviše je od svega mrzio uzimati poštu iz sandučića, jer ga tamo ionako ne bi moglo dočekati ništa po njegovu guštu. Neiskrene čestitke s debelim zakašnjenjem, iskrene prijetnje od strane vjerovnika, katalogi s artiklima koji će možda biti na dosad neviđenim sniženjima, sve da gore ne može. Zato bi se sandučić neko vrijeme punio i punio, dok ga ne bi netko drugi odlučio isprazniti. Tako je bilo i tada - reklamni su letci, puni uzoraka novih sladoleda i salama, lagano ispadali iz sandučića, sve dok Vinko nije naišao, izvijačem otvorio sandučić i počeo pregledavati njegov sadržaj. Većinu je pisama odlučio automatski odložiti u obližnju kantu za smeće, zadržao si je nekoliko šarenijih prospekata, a njegovu je pažnju posebno privukao jedino komadić žutog kartona pravokutnog oblika, na kojem se nalazilo nekoliko nestandardnih znakova i kratki popratni tekst. „Hm, zašto meni nije došao takav poziv?“ zapitao se te spremio kartončić u ofucanu torbicu koju je nosio preko ramena.

Boljele su ga šape i njuška mu je pomalo curila, ali tata je Medić odbijao povjerovati da je to uzrokovano sveprisutnim virusima. Ipak je proveo sate i sate lopatajući, krenuvši iz vlažnog podruma, a negdje na pola je posla odlučio skinuti i šepani prsluk jer ga je probijao znoj. „OK, i danas preskačem ustajanje...“ pomislio je meškoljeći se po krevetu. Ipak se nešto kasnije odgegao do šalice čaja i teglice meda. „Naravno, bagrem su opet za-

tvorili ko državnu tajnu. Ne bih to mogao otvoriti ni da sam u puno boljem stanju." Ljutio se potpuno opravdano. U kući je bilo bučno, Vinko se nasadio u blagovaonici te istovremeno pratio vijesti na dva radija, televizoru i internetu, tvrdio je da se isključivo paralelnom usporedbom više izvora mogu dobiti prave informacije. Iz kćerine je sobe dopirao zvuk nekog rock koncerta, obaveznog gradiva iz Glazbenog odgoja za milenijalce. Protrljao je lice šapama te se odlučio spremi za šetnju.

Pošiljka trupaca je kasnila, po običaju. Opet je šleper zapeo na graničnom prijelazu jer papiri nisu bili dovoljno čisti i sad će potrajati dok o svemu budu obaviješteni domar, odvjetnik, podvornica i kuhar. U skladištu je bilo još dosta piljevine, ali mamu je Medić, kao glavnu organizatoricu tekućih poslova, već prilično ljutilo što stalno mora balansirati s mogućim izvedbama radova i smišljati nove panele. Dok je glavnom i neodgovornom direktoru iznosila prijedloge za raspored poslova kroz idućih nekoliko dana, djelovao joj je prilično dekoncentriran i rasijan. Inače se radilo o oštroumnom i dinamičnom upravitelju, koji je znao sjajno raspodijeliti poslove i uloge, ali zadnjih dana kao da nije bio sasvim pri sebi. Članci su iz homološke algebre, koje je držao na radnom stolu, bili posve netaknuti, njegovi su papiri bili razbacani posvuda i na njima su bili ispisani samo nizovi brojki koji su djelovali nasumično nabacani. Čitavo je vrijeme po rukama prevrtao snop papirića iz njoj nepoznate kladionice te netremice zurio u zaslon računala. Dok uplaćene iznose nije mogla razabrati, brojke na listićima podsjećale su ju na brojeve novozaraženih. Kada je izašla, kroz prozor je primijetila kako direktor počinje grozničavo tipkati, odmah nakon čega je razbacao papire po čitavom uredu i zabio lice u ruke. Raspodijelila je poslove te otišla do kantine. Provjerila je količinu piljevine u današnjoj kavi te primijetila crni automobil koji se, naglo kočeći, u driftu zaustavio pred ulazom. Neka je tamna individua poprilično nespretno iskočila sa suvozačkog sjedala i munjevitom brzinom ubacila papirić u direktorov poštanski sandučić, nakon čega su odjurili dalje. Kasnije toga dana, portir je pričao po pilani kako se direktor, vidjevši poštu pri odlasku s posla, toliko zamislilo da je sjedio sat vremena u svom automobilu prije nego što se napokon isparkirao.

Nedavno je Gnjidaršić opet otvorio svoj ugostiteljski objekt. Više nitko nije mogao pratiti pravila koja treba ispoštovati, vrijeme zatvaranja i otvaranja, pa se tako niti on više nije time opterećivao. Nakon što bi se kvalitetno naspavao u stražnjoj prostoriji, pročitao novine i obišao poznanike nadajući se da će ga netko ponuditi doručkom, stavio bi masku na lice i podigao stari metalni rolo. Pregačom bi prebrisao pepeljare, postavio ih na stolove na malenoj terasi te iznio stolice. Nedavno je uspio preko Crvenog križa nabaviti i kvalitetne dlakave pokrivače koje bi sada prebacio preko stolova

i stolica, te čekao goste. Stric bi Vinko obično dolazio među prvima, pokušio bi sve dnevne novine (ne od Gnjidaršića, jer ih taj nije niti nabavljao, već iz usputnih kafića) te zasjeo pokrivši se dekom. Svakodnevno je samo čekao da gostioničar priđe izjadati mu se. Najčešće se radilo o nagradnim zadatcima iz stručnih časopisa, koje su zatim zajedno rješavali, ili vječnim nerazumijevanjem vlasti za njegovo slobodoumno vođenje ugostiteljskog objekta. No, toga je dana Gnjidaršić bio natmureniji nego inače. Čim ga je vidio da prilazi sa snopom papira pod miškom, Vinko je na brzinu nespretno zatvorio novine te ih presavio tako da su činile kup nalik stošcu. Terasa je bila praznjikava, nekolicina je gostiju ionako donijela svoju kavu za van te se samo sjela ugrijati pod pokrivačima. Gnjidaršić se smjestio pokraj Vinka i počeo slagati papire po stolu. Radio je to polako i sustavno, kao da slaže zemljovid ili neku interesantnu dječju slagalicu koja se sastoji od preogromnih dijelova. Stric se Vinko za to vrijeme zabavljao ispunjavajući sudoku s isključivo prostim brojevima i nakon što je pobjednički upisao 24738041398529, posvetio se gostioničaru. „Što je, stari? Kakve su ti to papirčine?“ upita Gnjidaršića. „Računi, dugovi, virmani, abonmani, talijanka za strpljive i nekoliko starijih tetkinih recepata.“ odgovori Gnjidaršić pokazujući uporedo na svaki od papira. „Bit će da si to dugo skupljao, bome si se potrudio?“ otpovrnu Vinko vrteći njuškom. „Pa onako, od bolnice naovamo. Taj me bolnički račun unazadio više od svega.“ jadao se Gnjidaršić uzimajući u ruke golemi papir ispisan brojnim ciframa. „Pokušao sam se izvući iz dugova igrama na sreću, kladenjem na virtualni nogomet u trećoj ligi, ulaganjima na crnom tržištu, krivotvorenjem zdravstvenih potvrda, čak i poštenim radom, ali ne znam više što bih. Ponudili su mi opciju da dio dugova otplatim društveno korisnim radom, ali to je propalo kad su shvatili da nisam niti društven niti koristan. Nagradni zadatci koje rješavam donose slabu zaradu, kad bi se barem tu moglo bolje skupiti...“ maštao je gostioničar. Vinko posegne šapom u torbicu, izvadi žuti kartončić i pruži ga Gnjidaršiću. „Možda imam nešto za tebe.“ rekao mu je konspirativno.

Šetao je šutajući lišće i uživajući u njegovu šuštanju. Ciljao je pogoditi što veći list i promašiti veće lokve te se osjećao sve bolje. Zabavljalo ga je kretanje vječno nepočišćenim ulicama pretrpanim opalim lišćem te usputno promatranje odraslih koji djecu gađaju kestenjem i djece koja starce guraju u velike nakupine lišća. Takve su mu scene uvijek mogle bitno popraviti raspoloženje i nije mu bilo drago kada ga je najednom prekinula zvonjava mobilnog telefona. Ipak, kada je vidio da ga zove stari poznanik, inspektor Kozlić, odlučio je javiti se. Prekaljeni je policajac uvijek intuitivno znao kada su u blizini te je tu njegovu sposobnost tata Medić smatrao ili čistom vradžbinom ili posebnim profesionalnim nagonom izviještenim kroz go-

dine službovanja. Zaista, i sada je bilo tako. Kozlić mu je kratko rekao da nešto obavlja u gradu, a nalazio se upravo u kvartu kojim je šetao tata Medić. Kao inspektor, uvijek si je mogao uzeti malu pauzu koja bi mu pomogla za rekuperiranje, ispijanje kave, nabavku grincajga ili nadolaženje novih ideja. Predložio je tati Mediću da se kratko sastanu u obližnjem kafiću, što je ovaj spremno prihvatio. Tata je Medić stigao prvi, konobaru na ulazu tutnuo nekoliko sitniša te dobio najbolji stol u polupraznoj mračnoj prostoriji. Nakon nekoliko je minuta stigao i Kozlić, standardno užurban u za njega nestandardnoj sportskoj odjeći i sa šarenim časopisom pod rukom. Na ulazu je konobaru pokazao osobne dokumente, policijsku značku, staru partijsku iskaznicu, duplericu časopisa, izvadak iz matične knjige građana, iskaznicu iz gradske knjižnice, potvrdu o procijepljenosti kopita i neiskorištenu ulaznicu za gradske bazene, ali konobar ga je pustio unutra tek nakon što mu je mahnuo tata Medić, srčuci već lagano hladnu kavu. Stari poznanici su se oprezno rukovali sa sigurne udaljenosti, nakon čega se Kozlić smjestio za susjedni stol i naručio zeleni čaj od zelja.

„Kako posao, majstore?“ srdačno je započeo konverzaciju tata Medić. „A što ja znam. Neki dan sam kupio par vreća futoškog, mislio sam ove sezone probati s njim. Ispostavilo se da je blago gnjio u sredini, pa sam morao dosta odrezati. Onda mi je ribež nešto zahrđao, a ponuda novih je dosta slaba, pogotovo onih od hrastova drva. Za otopinu sam stavio malo više soli, da se bolje konzervira, a stan nikako da se izrači. Ili mi je hladno ili mi zaudara, ma što da ti pričam.“ raspričao se inspektor. „Da, zna to biti dosta nezgodno. Mi već par godina kiselimo isključivo lokalne glavice, ispostavilo se da su dosta dobre i za kimči. Receptura koju smo donijeli iz Koreje je ispala vrhunska, ne stignemo napraviti dovoljno. Istina, i nama zaudara pa smo bačve stavili na dno vrta, kod susjedinih cvjetnih gredica.“ pohvalio se tata Medić. „Znam, znam, već nas je više puta zvala u vezi s tim, ali uvijek se izvučemo kako nemamo dovoljno patrola na raspolaganju. Iako bi nam to bilo jedino pravo zaduženje da nema ovih nedavnih događaja.“ promrmljao je inspektor više za sebe, no sasvim dovoljno da potpuno zaokupi svog sugovornika. Tako nešto je tata Medić ustvari i očekivao. Bili su dobri poznanici već dugo vremena, ali inspektor mu se najčešće javljao kada bi se stvari na poslu komplicirale. Ne zato da bi ga odmah aktivno uključio u istrage, već su imali prešutni dogovor prema kojem bi tata Medić strpljivo i pažljivo poslušao o čemu se radi te nastojao dati viđenje sa svoje strane te idejama povremeno usmjeriti inspektora. Sličan su prešutni dogovor imali i pri rješavanju domaće zadaće napredne policijske skupine, poput određivanja svih parova prirodnih brojeva a, b takvih da je $(a, b) + [a, b] = a + b + 6$, pri čemu je $s(a, b)$ označen najveći zajednički djelitelj brojeva a i b , a $s[a, b]$ najmanji zajednički višekratnik brojeva a i b . Tako

Zadatak 1

se i sada smjestio u slušalački položaj, udobno naslonio te prekrizio šape na prsima. Kozlić se pogladio po bradi, utrpao u čaj još nekoliko kockica šećera te kratko ogledao po prostoriji pazeći da ih nitko ne sluša. „U zadnje vrijeme, kroz nekih mjesec dana, nekoliko je građana odjednom samo nestalo bez traga. Svi u najboljim godinama, 60 – 80, osim onih koji nisu, a uglavnom su takvi, mladi. Samo najednom, puf!“ donekle je nepovezano pričao inspektor. „Samo nam obitelji, poslodavci, susjedi, inkasatori, prijave da osobe nema par dana. Bez jasnih indicija, pa mi neka tražimo. I još dave tko će sad platit račune. Ma bezobrazluk. A sve redom uzorni građani, dobri radnici, imaju i malu maturu.“ pojašnjavao je vrteći glavom. „Ima li još kakvih poveznica?“ uključio se tata Medić ne bi li ispaao malo zainteresiraniji, jer se ipak nadao diskusiji o rješavanju nekog zadatka. „To i jest najzanimljivije. Kopali smo malo, znaš onako po tražilicama i društvenim mrežama. A tu ti svašta iskoči, bilo je par baš konkretnih ponuda za kredite, ma gotovo da poklanjaju, pa onda nekih prilika za upoznavanje, klađenje i slično. Uglavnom, za većinu nestalih smo uspjeli iskopati kako su se nedavno našli u financijskim poteškoćama, neki su živjeli iznad svojih mogućnosti, a neki su se malo bacili u hazarderske vode, ne valja to.“ „Pa što su, onda najednom grupno pobjegli?“ našalio se tata Medić. „Mo’š mislit, kao neka skupina za potporu.“ prihvati inspektor. „I da su u puno težoj situaciji, ziher ne bi svi u bježaniju, niti bi ih sve posmicali vjerovnici. Takvi znaju što rade, izaberu jednog ili dvojicu eksploatiranih kao primjer drugima, njima je da povrata sredstava.“ gotovo je inspektor uživao u pojašnjavanju. „Ima još nešto, onak specifično.“ nastavi tajnovito. „Saznali smo da su neki od njih nedugo prije nestanka primili neku čudnu poštu ili pošiljku, kao nekakav poziv koji bi ih sasvim obuzeo...“ „Čekaj, misliš da je netko mogao saznati za njihovu ranjivost i okoristiti se time?“ prekine ga tata Medić. „Da, to se nameće kao logičan i neispravan zaključak, ali kako bi se netko time okoristio? I konačno, tko je mogao saznati za to? Pa do takvih informacije može doći jedino državni vrh. A oni imaju drugog posla, evo baš sam u časopisu čitao da su izuzetno zauzetim povlačenjem sredstava za deficitarna zanimanja na slabo naseljenim područjima i oformljavanjem projektnih timova u koje nitko normalan ne želi.“ razmahao se Kozlić. Uskoro su morali krenuti svaki svojim poslom. Tata je Medić svratio do praznih ureda tvrtke u kojoj je radio, nadajući se kako će uskoro stići neka od zaostalih isplata, dok je Kozlić otišao do kioska po još nekoliko tjednika. Tvrdio je kako su oni jedini vjerodostojan izvor informacija u državi. Mjesečnici previše kasne s prenošenjem informacija pa se onda oko toga niti ne trude, već natiskaju čim više reklama. S druge strane, dnevne su tiskovine uvijek u žurbi popunjavanja prostora pa mnogo toga nadodaju i izmisle.

Tuneli joj nikako nisu legli, kao uostalom niti drugim kolegama koji su pohađali instrukcije, otprilike čitavoj školi. Provlačeći se svakodnevno do punkta za instrukcije nakon nastave na televiziji, kći se obitelji Medić osjećala poput neke podzemne životinje, a što je najgore od svega, putem nije niti imala signala na mobitelu. „Zašto su baš sada odlučili da je vrijeme za detaljnu obradu Noetherinih prstena i modula?“ pitala se spremajući stvari za instrukcije u putnu torbu. Razumjela je kako su moćni obrti za instruktivne djelatnosti sklopili ugovor sa žutom izdavačkom kućom, ali nije mogla prihvatiti da baš svaki dan mora vući Langovu Algebru sa sobom. Zbog težine se te knjige put do instrukcija i nazad smatrao dijelom Tjelesnog i zdravstvenog odgoja, ali čitav je razred već bio blago pogrbljen. Svejedno su djelovali bolje i svježije od instruktora, koji je bio blijed poput krpe. Na njega su utjecala smanjenja skupina, zbog kojih je morao odrađivati dodatne sate ne bi li mogao otplatiti Lamborghini Urus, jedno od trenutno standardnih trendovskih vozila članova uprave obrta za instruktivne djelatnosti, jer se prije svega u poslu tih dana moralo paziti na ugled. Dodamo li urnebesne cijene goriva i podatak koliko takav automobil troši, postaje jasno zašto je greškom počeo pojašnjavati uređena polja i valuacije. Čim su uspjeli nekako brzinski obraditi Nakayaminu lemu, instruktor je brzinom munje odjurio na idući punkt za instrukcije, ostavljajući radnu površinu svog stola prilično nepospremljenu. Spremajući stvari u torbu, kći je obitelji Medić primijetila kako se negdje putem u tunelu zagubio njen dočitnik. I to baš onaj kvalitetan, limeni, kojeg joj je stric izradio za rođendan zavarivši nekoliko oštarih metalnih dijelova zajedno. Kako bi obilježila zadaću, dohvati žuti kartončić s instruktorova stola i zatakne ga u knjigu.

Uvečer su tog dana tata Medić i stric Vinko pokušavali zadati malom Mediću da kao vježbu za sutrašnji kontrolni ispit raspiše neko ciklotomsko proširenje, ali nedostajalo im je ideja. „A da malo povirimo u neku literaturu?“ predloži Vinko. „Vjerojatno bi tako išlo brže, a već mi se i spava.“ složi se tata Medić. „Pogledat ću u onoj knjizi koja je u blagovaonici, pored zdjele bez voća.“ prokomentira te se ustane s neudobne fotelje. „Zbilja je vrijeme za novi namještaj, al' 'ko će to sve platit.“ zapita se te pokupi debelu žutu knjigu i otvori ju na obilježenoj stranici. Vinko pogleda komad žutog kartona kojim je stranica bila obilježena te upita „Što si opet dobio tu pozivnicu?“ Tati Mediću ništa nije bilo jasno, iako su mu znakovi \otimes , \oplus , \mapsto na kartončiću djelovali vrlo zanimljivo. Nakon Vinkova detaljnog objašnjenja, uz njegovo standardno izbjegavanje odgovornosti, tata Medić odluči nazvati Kozlića te su dogovorili kako će se naći poslijepodne idućeg dana, jer inspektor planira prijepodne oprati zavjese i prirediti bar jednu teglu turšije.

„Tako znači, to je to.“ mrmrljao je Kozlić vrteći kartončić i nanovo proučavajući njegov sadržaj. „To je to...“ otpuhnu tata Medić, zavaljen u fotelju nasuprot inspektorova stola u njegovu uredu. „Personalizirana pozivnica za dobrovoljno tajno sudjelovanje u natjecanju, igre iz neprimijenjene matematike, samo jedan pobjednik.“ rezimirao je inspektor. „Aha. Bogata nagrada pobjedniku, navedeni vrijeme i mjesto dolaska. Sve kratko i nejasno, kao da je pisao moj profesor iz matematike, onaj koji sad kotira visoko u Vladi.“ smješкао se tata Medić. „Ideš?“ upita ga znakovito Kozlić. „Zašto ja?“ pomalo se iznenadio tata Medić. „Pa ti si pozvan, koliko sam shvatio. Ne znam zašto, niti me zanima. No to nam je vjerojatno jedini način da uđemo u trag nestalima. Nekog bi našeg odmah izbacili i sve bi propalo.“ smireno je pojašnjavao inspektor. „A pratnja, sigurnost? Životno osiguranje? Priprema?“ meškoltio se tata Medić. „Piše da moraš na ugovoreno mjesto doći sam, bez mobitela. Sigurno će te pretražiti i ne možemo riskirati. Nastojat ću sve pratiti, a ti danas prije nego što kreneš poriješavaj nagradne zadatke iz Osječkog matematičkog lista. Znaš i sam da je to vrhunska priprema.“ predložio Kozlić. „A znam, znam...“ pokušao se opustiti tata Medić. Nije mu bilo svejedno, ali osjećao je i nalet određene doze adrenalina, što ga nije veselilo jer je želio malo i odrijetati.

Nebrojeno se puta premještao s kauča na fotelju i nazad. Nije se mogao smiriti, prosuo je hladni čaj, umazao prekrivač medom i prevrnuo teglicu s kavom. Temeljito je prelistao Bronštajna te prevrtio dječje radne listiće koje je našao neriješene. Konstantno ga je držala snažna potreba da razgovara s ukućanima o izazovu na koji treba poći te večeri, ali bili su prezauzeti. Mama je Medić mijenjala lamperiju u blagovaonici, jer je u skladištu pilane našla otpisani žuti mahagonij koji je odlučila iskoristiti. Stric Vinko je tih dana mijenjao Gnjidaršića u gostionici, nastojeći zapamtiti više od jedne narudžbe i ne rugati se gostima. Djeca su standardno bila zauzeta školskim obavezama pa je sin raspisivao izvorne Gelfandove radove za zadaću iz ruskog jezika, dok je kćer odmarala u svojoj sobi leđima namazanim Deep Reliefeom. Konačno je došlo vrijeme da krene pa je ustao, obukao sveučilišnu majicu s kapuljačom te izašao osvrćući se u nadi da će ga bar netko pozdraviti i zaustaviti. Ništa se od toga nije dogodilo pa je lagano koračao mračnim ulicama prema dogovorenom mjestu sastanka. Kozlić mu je mahnuo iz automobila te otišao u kasnu nabavku, jer je tata Medić morao doći sam, bez pratnje, prtljage i mobitela. Došetao je do čistine u blizini napuštene benzinske postaje i čekao.

Bilo je mračno, postajao je pomalo i gladan, kada je u točno dogovoreno vrijeme crna limuzina dojurila malom brzinom i zaustavila se blizu njega, otvorivši stražnja vrata. „Upadaj, posluži se i nabaci cvilje!“ naredio mu je glas iz utrobe automobila. Smjestio se i dohvatio vrećicu čipsa, iznenadivši

se da imaju njegove omiljene, s medvjedićim lukom. Unutrašnjost automobila je bila čista i mirišljava, a sjedala neubodno kožna i hladna. Slegnuo je ramenima, nastavio mrviti čips i stavio sunčane naočale kroz čija stakla ništa nije vidio te nastojao uživati u divljoj vožnji gradom. Kada su napokon parkirali, bio je uvjeren da su putem napravili barem 30-ak prometnih prekršaja, usput se konstantno izlažući pogibelji ulazeći u zavoje priličnom brzinom. Izišao je na mračno podrumsko parkiralište, gdje su ga odmah ugurali u malo teretno dizalo. Čitavo su vrijeme oko njega bila dvojica gorostasa s navučanim kapuljačama i crnim maskama pa ga je tješilo što se barem pridržavaju epidemioloških mjera. Nakon izlaska iz dizala su ga uskim hodnikom odveli do male sobice u kojoj su ga posjeli pored stola na kojem se nalazila kemijska olovka i jedna skripta. Skripti se užasavao još od doba provedenog na studiju te se nadao kako ju neće morati niti dotaknuti, ali su mu gorostasi neljubazno pojasnili kako se radi o primjerku ugovora, koji sada treba u miru proučiti i potpisati. Ugovor je imao 8 stranica, više stotina odlomaka i fusnota punih zakučastih uvjeta te je tata Medić zadrijemao nakon što je proučio otprilike prvu njegovu trećinu. No, smatrao je to sasvim dovoljnim, jer utvrdio je kako potpisivanjem ugovora dobrovoljno pristaje na sudjelovanje u natjecanju uz čuvanje potpune tajnosti podataka, a ako ne pobijedi ili se ne bude držao pravila prihvaća novi identitet i radno mjesto, određeno od strane organizatora. Osim toga, kršenje ugovora po završetku natjecanja znači i automatski pristanak na sudjelovanje u eksperimentalnim istraživanjima privatnog sektora u ulozi pokusnog kunića. Razbudio se, razmišljao je kako postupiti. Mogao je odustati i otići, ali na taj način ne bi saznao nikakve detalje niti o natjecanju niti o nestancima koji bi s tim mogli biti povezani. Potpiše li ugovor, izlaže se potencijalnoj opasnosti, ali vjerovao je kako mu je Kozlić već na tragu i u blizini. Zato je odlučio potpisati te je odmah nakon toga odveden u skromno uređenu sobicu. Jedinu namještaj u sobi bili su mali stol, neudobna drvena stolica i niski krevet, na kojem je bila uredno složena trenirka boje ciklame. „Živi užas!“ pomisli tata Medić i požali što je pristao sudjelovati. „Goru boju nisam u životu vidio, a mizerni sanitarni čvor dijelim sa susjednom sobom. Kad bar ne bilo docimera.“ jadao se samom sebi. Iznad ulaznih je vrata sobe stajao veliki zidni sat koji je nekako zloslutno otkucavao vrijeme. Glasni pomaci kazaljki su u tatu Medića unijeli određenu anksioznost. Najednom je netko pokucao na vrata i kratko mu naredio da se presvuče i za dvije minute pođe u dvoranu na desnom kraju hodnika.

Mama je Medić primijetila kako je već dosta kasno te završila s blanjenjem za taj dan. Skinula je zaštitnu opremu i pospremila blagovaonicu. Alat je oprala pod mlazom vruće vode i stavila ga da se osuši u sušilicu ru-

blja. Zatim je polako i precizno pokupila sve djeliće staklenih čaša i vrčeva koje je nehotice porušila radeći. „Ne bi bilo loše kad bi netko malo priskočio pomoći.“ pomislila je i tom trenutku prvi put primijetila da tata Medić nije kod kuće. Pomislila je kako je vjerojatno opet otišao do ureda pa se preobula u kućne papuče te krenula prebacivati tv programe. Većina je programa neprekidno prikazivala vijesti. Svi bi najprije prikazali brojeve novoboljelih i hospitaliziranih, zatim najavu dostupnosti novih radnih mjesta u deficitarnim zanimanjima i vladinim projektnim timovima, te bi blok vijesti završili s misterioznim nestancima građana, nakon čega bi vijesti kretale ispočetka. Mama se Medić pitala jesu li te vijesti međusobno povezane te zatim potražila nove poslovne ideje na programu o obradi drveta, šperploče i plastike.

Tata je Medić sjeo za stol u dvorani koja mu je izgledala kao neka neobična učionica, lišena prozora, katedre, udobnosti i dobrog raspoloženja. Na nasuprotnom se zidu nalazila velika bijela ploča, a na stolu pred njim jedna olovka, list papira i mali kalkulator. Svi su stolovi bili popunjeni, za svakim je sjedio po jedan natjecatelj i u prostoriji ih se nalazilo ukupno stotinjak, prema njegovoj procjeni. Mnogi su mu od njih izgledali donekle poznati, ali je sa sigurnošću prepoznao jedino Gnjidaršića, koji je sjedio u prvom redu i konstantno se vrpeljio. Ubrzo je u sobu polako ušetala niska maskirana individua, noseći preko lica masku sa znakom \oplus . Kratko se predstavio kao jedan od organizatora te im pojasnio kako za prolazak u idući krug natjecanja trebaju u tri minute, bez međusobnog komuniciranja i korištenja kalkulatora, odrediti broj tročlanih podskupova skupa $\{1, 2, \dots, 100\}$ koji sadrže barem jedan element djeljiv s 2 i barem jedan element djeljiv s 5. Okrenuo se prema ploči, na njoj crnim flomasterom napisao „3 min.“ i rekao im da mogu početi s rješavanjem. Organizator je ostao stajali leđima okrenut natjecateljima. Tata je Medić najprije pomalo zbunjeno još jednom promotrio veliku količinu tkanine boje ciklame u uči-

Zadatak 2

onici, a onda prionuo na rješavanje. Brzo je postavio problem i krenuo na raspisivanje, ali se zapitao hoće li imati dovoljno vremena. „Svakako bi bilo lakše kad bih koristio kalkulator, ali ne smijem riskirati niti gubiti vrijeme.“ razmišljao je grozničavo. Organizator se nije okretao te je samo na ploči, ispod ranije oznake, sada dodao „2 min.“, obavještavajući ih tako da su ostale još dvije minute vremena. Sada je dio natjecatelja odlučio posegnuti za kalkulatorima, što je brže i diskretnije moguće, a pojedinci su se i nagnuli jedni prema drugima nastojeći nešto prokomentirati. Organizator se kratko okrenuo prema natjecateljima pa je tipkanje po kalkulatorima prestalo, nakon čega je na ploču napisao „1 min.“ Uskoro je u prostoriju ušla gomila čuvara, u odorama poput onih koje nose pripadnici specijalne policije. Raširili su se po sobi i počeli prilaziti stolovima za kojima su sjedili natjecatelji. Koliko je tata Medić, zauzet računanjem, mogao procijeniti prilazili su onima koji su koristili kalkulatore ili međusobno komunicirali te im oduzimali papire na kojima su rješavali dani zadatak, gledajući ih pritom neviđenom strogoćom. Organizator se ponovo okrenuo prema publici, kratko izjavio kako je vrijeme isteklo te naredio da pođu u svoje sobe. U prostoriji je nastalo blago komešanje, koje su čuvari brzo prekinuli izguravši van pojedine neposlušne natjecatelje. Tata Medić je polako ustao i klecavih se koljena odvukao do sobe. Legao je na krevet i pokušao se sabrati, promatrajući kako znoj probija njegovu trenirku, čineći njenu boju tamnijom i nešto podnošljivijom.

„Bome sam se naradio. Nije to ugostiteljstvo ni tako lagano kao što sam mislio.“ prolazilo je Vinku mislima dok je sređivao administraciju u Gnjidaršićevoj gostionici, koju je maloprije zatvorio za taj dan. Promet i nije bio loš, 15 kuna bruto, ali klijentelu je smatrao prenapornom. „Te kavu s hladnim mlijekom, te sa sojinim, pa ako imate bademovo mlijeko, nikad kraja tim izmišljanjima. K'o da sam otvorio trgovinu zdravom hranom. Pa kakve imate kombinacije, što mogu uzeti uz kavu, a da je na popustu. Neki od tih gostiju k'o da su došli u kladionicu, valjda bi im trebali ponuditi još i hendikep.“ pomalo je ludio od posla. „Ja se tu gnjavim, a Gnjidaršić se zabavlja i uživa. Tako mi i treba kad jednom godišnje odlučim biti dobar pa još i preuzeti tuđi posao. Pišem kavu, pamtim malo točeno, tako mi je nekako predložio da radim...“ zadubio se u knjigovodstvo. U svom je poslu sasvim smetnuo s uma kako je tata Medić obećao navratiti pred kraj radnog vremena, da mu pomogne pospremiti i potjerati beskućnike van iz ugostiteljskog objekta.

Malo se primirio ležeći na niskom krevetu i javio mu se nostalgичni osjećaj koji ga je povremeno proganjao još od studija. Tati Mediću kao da je tijelo drugačije funkcioniralo u vrijeme ispitnih rokova. Iako se uspijevao koncentrirati na učenje, pamćenje podataka, rješavanje problema i repro-

dukciju gradiva, nikako se nije mogao u potpunosti primiriti. Bio je siguran da bi izvana, promatraču sa strane, djelovao kao potpuni flegmatik, ali iznutra se tresao kao kvalitetan pršut na jakoj buri. Jasno, usput je i ogladnio. Nije znao što mu slijedi, nije mogao biti siguran da li je rješenje koje je dobio ispravno, a po svom ustaljenom običaju, nije to želio niti provjeravati. „Trebam li odmah znati ako sam pogriješio? Ma, jok, ionako ću saznati uskoro.” smatrao je. U vrijeme njegova studiranja nije bilo društvenih mreža, mobilnih telefona, tableta niti bežičnih slušalica, pa je rezultate pismenih ispita mogao saznati jedino dolazeći na fakultet u vrijeme kada bi isti trebali biti oglašeni. I to ga je čekanje znalo ubijati, jednako kao i vječno neizvjesni termini usmenih ispita. Dok je u glavi vrtio stare slike, prenelo ga je kucanje na vratima, praćeno strogim glasom koji mu je naredio da za jednu minutu pođe u dvoranu na lijevom kraju hodnika. Čekao je da sat zlokobno i polako otkuca vrijeme do polaska te i drugi put krenuo u nepoznato.

Mama se Medić usred noći trgnula na kauču. Neki ružan san, glasan zvuk iz susjedstva, loša pjesma na televizoru, ili neki čudan predosjećaj, nije joj ni samoj bilo jasno o čemu se radi. Zadrjemala je gledajući televiziju i sad nije mogla nadoći. Osjećala se kao da se nad nju nadvio neki tamni nimbus i sada je tražila način da ga pogura u stranu. Ugasila je televizor, provjerila poruke na mobitelu te doznala da će većina zaposlenika pilane idućih tjedan dana provesti u samoizolaciji. U kući je bilo isuviše mirno pa je upalila radio te neko vrijeme netremice gledala kroz prozor. Odslušala je još jedne vijesti te namjestila budilicu i krenula u krevet.

„Ovo je inače valjda nekakva blagovaonica.” zaključio je tata Medić ušavši u dvoranu. Sjeo je za stol koji je izgledao više poput neke radne jedinice iz starih vremena, sadržaja prekrivenog stolnjakom uzorka ciklame. Ta boja ga je sad zaista živcirala. Dvorana s lijeve strane hodnika bila je mnogo manja od one u kojoj su ranije bili, a i broj je stolova bio daleko manji. Za stol pored njega se bez riječi smjestio Gnjidaršić. Nakon nekoliko su sekundi svi stolovi bili zauzeti te je bilo jasno kako se broj sudionika smanjio barem za polovicu. U sobu je ušetao novi organizator, koji je nosio masku sa znakom ϕ . Očito je bio mnogo moderniji od prethodnog pa je upalio grafski i na njega položio foliju. „Imate 6 minuta da riješite ovaj zadatak, bez međusobne komunikacije. Smijete koristiti isključivo pribor koji se nalazi na vašim stolovima.” Zatim se okrenuo prema platnu na koje je bio projiciran zadatak te shvatio da je foliju stavio naopako. To je popravio i pred natjecateljima se pojavio tekst: „Neka stranica AB kvadrata $ABCD$ leži na pravcu $y = 2x - 17$ te neka vrhovi C i D leže na paraboli $y = x^2$. Odredite čemu najmanje može biti jednaka površina kvadrata $ABCD$.” Natjecatelji su brzo maknuli stolnjake i ostali zatečeni onim što su vidjeli.

Zadatak 3

Spavajući skvrčena poput pivske perece, kćerka se obitelji Medić budila svako malo. Prvo joj je bilo vruće, zatim bi se otkrila pa bi ju ubrzo uhvatila hladnoća. Leđa su ju boljela već danima, potrošila je nekoliko tuba gelova protiv bolova, a od vlage se u tunelu osjećala nekako memljivo. Srećom, jučer barem nije bilo instrukcija, jer je instruktor samo grozničavo dojurio nešto potražiti na punktu za instrukcije te odmah pošao dalje. Na stoliću pored kreveta je stalno držala čaj, kavu i lijekove protiv bolova. Čajem se grijala i uspavljivala, a kavom razbuđivala za potrebe pohađanja nastave i učenja. Postajalo joj je već zbilja teško aktivno sudjelovati na svim obavezama, vječno kombinirati nastavu on-line, diktate preko radija, ispite na televiziji i urotnički organizirane instrukcije. Zbog učestalih joj se buđenja više nije niti spavalo, ustala je na lijevu nogu i otputila se do blagovaonice. Bio je mrkli mrak, mama je u spavaćoj sobi hrkala poput pilane, a stric si je Vinko slagao smrdljivi sendvič u kuhinji. Odmah se interesirao kakva je situacija u školi i da li se nastavnik iz Kählerovih mnogostrukosti konačno vratio iz devete uzastopne samoizolacije. Uporno ju je pokušavao natjerati da joj složi sendvič sa šaranom, koji je smatrao vrhunskom hranom za mozak i slaganje mozaika. Požalila mu se na bolove u leđima, misleći da će se tako izvući, ali je on odmah počeo praviti domaći oblog od listova kelja i kurkume, idealan protiv bolova. Kćer obitelji Medić je samo razmišljala kada će se pojaviti tata Medić da odvuče Vinka i spasi ju iz ove situacije.

Na stolovima, koji su sada zaista nalikovali radnim jedinicama, pred natjecateljima su se nalazili tanki komadi prepečenog tijesta, poput kora za pitu koje je netko zaboravio u vreloj pećnici. Osim toga se na svakom stolu nalazila i po jedna igla, nalik onoj za heklanje ili kukičanje. Natjecatelji su se međusobno kratko pogledali te prionuli na posao. Krenuli su zapisati podatke ili nacrtati sliku, ali tijesto je pucalo i odlamalo se. Tatu je Medića počela lagano hvatati panika, zario je lice u šape, a onda pokušao napamet riješiti zadatak. Za to je vrijeme jedan natjecatelj, koji je već potpuno uništio svoj komad tijesta, demonstrativno krenuo prema izlaznim vratima, gdje su ga spremno dočekali pripadnici osiguranja i brzo ga odveli u nepoznatom smjeru. Jedna je natjecateljica, izluđena bezuspješnim pokušajima, u bijesu zabila iglu u stol pri čemu je igla pukla. Momentalno su u prostoriju uletjele dvije gromade i u par ju sekundi izvukle van. U svem je stresu tata Medić dohvatio iglu i počeo ju nesvjesno vrtjeti među šapama. Time se metalni vrh zagrijao i blago ga opekao. Tata Medić iznenađeno ispusti iglu, čiji se vrh zabio u sam rub peciva te na njemu ostavio kratak i jasan trag. Nakon toga je tata Medić nastojao konstantno šapama zagrijati vrh igle te na svom komadu tijesta njome ispisati postupak traženog rješenja, svodivši broj koraka na minimum. Vidjevši tu ideju, brojni su ga drugi natjecatelji nastojali imitirati, više ili manje uspješno, a ponuđeno je vrijeme

brzo prošlo te su svi opet vraćeni u svoje sobe.

Mali Medić je ustao relativno rano, dok je mrak još bio navučen preko svih prozora njihove kuće. Jučer je rano i zaspao, ležeći i prateći dodatnu nastavu na kasnom televizijskom programu, a i planirao je poraniti da bi stigao u miru napisati zadaću. U kuhinji si je napravio smeđi kapučino s puno pjenice te ga obogatio s nekoliko velikih žlica meda od kadulje. Nije se mogao načuditi nakidanim žućkastim listovima kelja koji su ležali na podu kuhinje i ribljim ljuskama na kredencu, što je pokušao malo počistiti tatinom četkicom za zube. Četkicu je zatim brzo ostavio na standardnom mjestu u kupaonici, žureći dok se tata ne ustane. Putem do svoje sobe je, zapevši o klofer, po tepihu prolio većinu kapučina, razmišljajući kako riješiti zadaću iz Kombinatorne i nimalo diskretne matematike.

Nije se mogao odlučiti bi li radije legao ili se otuširao. „Kad bih barem znao što dalje i kada će netko pokucati.“ mislio je tata Medić. Godilo bi mu malo odmora, iako nije bio siguran može li se sada toliko smiriti da kvalitetno odspava. S druge strane, tuširanje mrzлом vodom bi mu godilo da se pribere za nastavak natjecanja ili što će već uslijediti. Bio je uvjeren da je točno riješio i prethodni zadatak te da će proći u iduću fazu natjecanja, ali kopkalo ga je da pokuša istražiti što se događa s natjecateljima koji u tome nisu uspjeli. Mogao je izaći iz sobe i kratko pronjuškati, no smatrao je da time isuviše riskira pa je odlučio mirno čekati daljnji razvoj događaja. Tama kad je krenuo na tuširanje, presjeklo ga je kucanje na vratima i kratka obavijest: „Dvorana na desnom kraju hodnika, za tri minute!“ Otvorio je vodu, mlaz iz glave tuša najprije usmjerio prema zidnom satu, a zatim se kratko osvježio.

Kozlič je uzrujano lupkao po plohi radnog stola u svom uredu. Preko stola je ležala raširena detaljna karta šireg gradskog područja te je inspektor konstantno pogledom prelazio s jednog njenog kraja na drugi. „Gdje se to održava, gdje se održava?“ ponavljao je poluglasno. Prije nekoliko se sati vratio u ured prikupiti sve izvještaje svojih pomoćnika. Obišli su sva napuštena tvornička postrojenja, deponije kvalitetnog otpada, trgovačke centre i škole u tom području te nisu pronašli ni traga održavanju neobičnog natjecanja. „Mora biti tu negdje, ne mogu sve voziti daleko. Sudeći po broju nestalih, ako imam pravo da je to povezano, za organizaciju je na neko vrijeme potreban veći prostor, lako dostupan, sa skrivenim parkiralištem i dostupnim velikim dvoranama. Mali moderni poslovni prostori otpadaju, škole smo bespotrebno i provjeravali kad povremeno ipak dolaze i učenicima.“ mrmljao si je u bradu. „Propali restorani, ekskluzivne brijačnice i pogrebna poduzeća nisu adekvatni zbog skupog najma, a sportske su dvorane napučene zaraženima i onima koji to žele postati.“ rezimirao je pa se bacio u naslonjač.

Dvorana u koju je tata Medić stupio je sada izgledala drugačije. Umjesto potpune nepovezanosti, stolovi su sada bili spojeni na način da na jednoj strani prostorije čine elipsu, a na drugoj Petersenov graf. Sada je jedan od organizatora, noseći masku sa znakom ∞ , stajao na sredini prostorije prije nego su natjecatelji počeli pristizati te svakom od njih rukom pokazivao u koji dio prostorije treba stati. Tako su Gnjidaršić i tata Medić bili smješteni pored stolova poredanih u oblik elipse te iskoristili priliku da prokomentiraju rezultate posljednjeg kola nogometnog prvenstva. Dok su raspravljali o diskutabilnim zaleđima, natjecatelji su prestali pristizati. Zaključivši kako nije ostala više niti petina od prvotnog broja natjecatelja, ušutjeli su i sjeli za stol. „Kao što vidite, ove skupine nemaju jednak broj članova.“ započeo je organizator. „Zato će se u iduću krug natjecanja plasirati ona skupina koja u vremenu od 6 minuta dokaže veći broj danih nejednakosti.“ dovršio je, a tati Mediću su te zakrbuljene najave počinjale sve više ići na živce i pitao se koliko dugo će to još morati trpjeti. U dvoranu su ušla dva pomoćnika te je svaki od njih na jednom stolu ostavio popis zadataka, a organizator je dao znak da mogu početi s rješavanjem. Tata Medić i Gnjidaršić su odmah krenuli dokazivati da za pozitivne realne brojeve a, b, c, d takve da je $abcd = 1$ vrijedi

Zadatak 4

$$a^3 + b^3 + c^3 + d^3 \geq \frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} + \frac{1}{d}.$$

Njihova se ekipa tijesno plasirala u iduću fazu natjecanja, vjerojatno prvenstveno radi tučnjave članova protivničke ekipe. Umjesto male proslave kakvoj se tata Medić nadao, opet su otpravljeni u svoje sobe. „Uspio sam kao mlad momak izbjeći služenje vojnog roka i sad mi se sve vraća.“ razmišljao je tata Medić nezadovoljan takvom torturom.

Stric je Vinko kroz gustu maglu koračao prema svojoj kući. Naradio se kod Gnjidaršića, obavio kasnu večeru kod brata kojeg nije niti vidio te je sad bilo vrijeme za kratki počinak. „Taman negdje do jutarnjih vijesti i prognoze vremena, pa opet u gostionicu, bah.“ razmišljao je. Putem ga je legitimirala policijska patrola. „Pa jel kraj sve te mlađarije koja se okuplja kraj napuštenih zgrada morate mene provjeravat?“ interesirao se. Kratko su mu pojasnili kako zbog većeg broja neprijavljenih nedavnih nestanaka često patroliraju, a umirovljenici koji sami šeću usred noći spadaju među posebno sumnjivu populaciju. Krenuo im je pričati o svom odlasku u prijevremenu mirovinu te kako počinje sumnjati da se i njegovu bratu dogodio neki nerazumni oblik nestanka, nakon čega su se policajci ispričali hitnim pozivom na drugom kraju grada, iako ih nitko nije zvao.

Ovaj je put uspio čak malo i odspavati. U stvari, utonuo je u san čim je legao na krevet, a sada se pokušavao razbuditi. Tatu je Medića iz ugodnog drijemeža prenulo kucanje na vratima i obavijest kako do povratka

u dvoranu ima još 4 minute. Umio se, očistio uši te istrljao zube ručnikom te primijetio kako dosadni sat više ne kuca. Tek se sad prisjetio kako je satu priuštio sasvim solidno tuširanje, posljedica kojeg su bile i tamne mrlje na godovima parketa. Pobjedonosno se osmjehnuo i izjurio van iz sobe. U dvoranu je stigao posljednji, ali to ga nije previše brinulo. Njegov nastup u prethodnim krugovima i promatranje labilnosti pojedinih drugih natjecatelja su ga napunili samopouzdanjem, osjećao se kao da se ova predstava bez njega ne može nastaviti, a u najgorem će slučaju moći otkriti što se događa iza njenih kuliša. U dvoranu je ušetao novi organizator, jedva se krećući od sve debljine. Čak je djelovao kao da se gega lijevo-desno, poput debelog crnog guska ili neke dječje igračke zaobljena podnožja. Dok su se Gnjidaršić i tata Medić smijuljili, pridošlica je natjecateljima kroz masku sa znakom \mapsto naredio da se podijele u parove. Tata Medić i Gnjidaršić su se automatski, kao po nekom prešutnom dogovoru, izdvojili na stranu. Nakon otprilike jedne minute su svi parovi bili formirani, njih ukupno 8. Taj je mali broj ponovno u tatu Medića unio neki nemir. „Iduću će igru svaki od vas igrati protiv svog partnera!” uzviknuo je gojazni organizator niti ne pokušavajući prigušiti podmuklost u svom nesvečanom glasu. Svaki je od natjecatelja raširenih usta prvo promatrao njega, a zatim svog partnera.

Organizator je nastavio objašnjavati pravila: „Slučajnim će odabirom biti odlučeno koji igrač igra prvi. Igra počinje s troznamenkastim prirodnim brojem N , kojeg odabire prvi igrač. Igrači naizmjenično od broja oduzimaju neki njegov djelitelj. Primjerice, ako je $N = 80$, prvi igrač može oduzeti 10, zatim drugi igrač od broja 70 oduzima neki djelitelj broja 70 i tako dalje. Gubi onaj igrač koji oduzimanjem dobije rezultat 0.” Organizator se zatim gegao od jednog do drugog para te je bacanjem novčića odlučio koji će pripadnik para igrati prvi. Kada je prišao paru koji čine tata Medić i Gnjidaršić, ždrijeb je odlučio da tata Medić igra prvi. Tati je Mediću istoga trena bilo jasno kako Gnjidaršić nema nikakve šanse, znao je koji N treba odabrati i kako igrati da bi sigurno pobijedio.

Kozlič je zaspao ležeći dijelom preko stola, tako da su mu se ukočile obje ruke i desna strana lica. Mobilitel je uporno zvonio, parajući noćni mir njegova ureda, a on se jedva pridizao i nije mogao kontrolirati ruke na željeni način. Ustao se i tako približio mobitelu te ga pokušavao dohvatiti. Vidio je da ga zove mama Medić, što je donekle i očekivao, znao je da ona ima njegov broj te ga u slučaju nužde može nazvati u svako doba, a tata Medić mu je njen poziv i najavio ukoliko se duže ne vrati doma. No, inspektore su ruke i dalje gotovo beživotno visile i njima je uspio jedino odgurati mobilitel po površini stola, preko karte koja je tamo i dalje stajala raširena. Kroz nekoliko mu se trenutaka vratila pravilna cirkulacija, ruke su ga počele slušati te je mogao dohvatiti mobilitel, koji je prestao zvoniti. Dohvatio

Zadatak 5

ga je da uzvрати poziv, no čim ga je podigao mu je pažnju zaokupila građevina koja se na karti nalazila na mjestu gdje se mobitel zaustavio. „Pa naravno!“ uzviknuo je, dohvatio ključeve od automobila, energetska pločicu s okusom kiselog zelja i službeni bedž te izjurio iz ureda. Kroz nekoliko se minuta vratio da za svaki slučaj pokupi bocu s vodom obogaćenom elektrolitima i nešto hladnog oružja.

Gnjidaršić je stajao u sobi koja mu je dodijeljena na početku natjecanja i promatrao stvari koje su ga dočekale uredno posložene na krevetu. Proučio je odijelo koje je djelovalo poput siromaške verzije nedjeljne odjeće i sastojalo se od tamno plavih hlača na crtju, sive košulje s duljom kragnom, kariranoj sakoa žute nijanse te crvenkaste leptir-mašne. Pored odijela se nalazila osobna iskaznica s njegovom slikom i drugim imenom, a kao adresa je bilo navedeno mjestašće koje nije mogao sa sigurnošću locirati, ali je znao da se radi o nekoj zabiti. Iznad svega se na krevetu nalazila ogromna aktovka oštrih metalnih rubova koja je bila dupkom puna nekorištenih osnovnoškolskih udžbenika različitih nakladnika i autora. Na vratima se pojavio mrki službenik te mu naredio neka pokupi stvari i krene za njim. Dok je vani još bio mrak, ušli su u automobil i krenuli van grada.

„Da mi je bar kava ili šalica čaja. Možda i sendvič.“ razmišljao je tata Medić, kojeg je uz nalet umora opet držalo i loše raspoloženje. Strahovito ga je ljutila sva tajnovitost i neizvjesnost, pretpostavljao je kako organizatori sve to čine namjerno kako bi vidjeli sposobnost natjecatelja za nošenje s pritiskom i funkcioniranje pod stresom. „Ali nisu ovo kvalifikacije za tajnu službu niti za specijalne jedinice. Pa nije da me traže svladavanje prepreka niti da radim trbušnjake.“ pokušavao si je pojasniti razvoj situacije. Kao i obično, prekinulo ga je kucanje na vratima. Iziritiran, poželio je izletjeti na hodnik, vidjeti tko ga stalno tako gnjava i reći mu što ga ide, ali se nekako pribrao. Monotoni je glas izrecitirao kako ima 5 minuta da se pojavi u sobi na čijim vratima je napisan broj četveroznamenastih prirodnih brojeva čiji je produkt znamenki jednak 630. Potrčao je hodnikom ne znajući kako se orijentirati i usput računajući napamet. Netko je mudro i zločesto poremetio redoslijed brojeva na vratima pa se morao zaustaviti kraj svakih vrata i provjeriti što na njima piše. Tako je prošao kroz par hodnika te uletio u traženu prostoriju, nalik maloj predavaonici za specijalizirane predmete koje gotovo nitko ne upiše, a nastavnici ih osmišljaju kako ne bi morali nešto drugo predavati. Za katedrom je opet sjedio jedan od organizatora, noseći masku sa znakom đ te mu rukom pokazao da sjedne za jedan od stolova. U prostoriji se nalazio još jedan natjecatelj, stariji čovjek koji je u trenirci boje ciklame izgledao neobično umorno i groteskno. Od nekud mu je bio poznat, tati Mediću se činilo kako ga je ponekad viđao u pilani vozeći suprgu na posao. Sjeo je za stol i promatrao kako otkucava zidni

Zadatak 6

sat identičan onom koji je otuširao u svojoj sobi. Drugi je natjecatelj drijemao za stolom i idućih se 10-ak minuta ništa nije događalo. Najednom se čula buka i trčanje po hodniku te otvaranje vrata malo niz hodnik. „Kriva vrata!” prolomilo se tihom zgradom, a zatim su nastali vika i komešanje. Tata Medić je želio ustati i provjeriti što se događa, ali na vratima prostorije u kojoj se on nalazio su se odmah pojavili golemi pripadnici osiguranja. Kroz otprilike još 5 minuta je u prostoriju utrčao mlađi natjecatelj, sav blijed i blago izgubljen. „Uz tu mu put taj užas od trenirke čak dobro i pristaje.” pomisli tata Medić. „To je to! Svi su na mjestima!” začulo se iz hodnika pa je organizator ustao od stola, zatvorio vrata te im pojasnio da u idući krug natjecanja prolaze prva dvojica koji dokažu da među 13 uzastopnih prirodnih brojeva uvijek postoji jedan čija suma znamenki je djeljiva sa 7.

Zadatak 1

Usred noći je mama Medić sjedila u garaži oštreci službenu sjekiru na golemom kamenom kolu. Tate Medića još nije bilo pa ga je samoinicijativno odlučila potražiti, a usput može kupiti i svježi kruh. Malu sjekiricu je već naoštrila, a sada je odlučila prirediti i veliku. Djeca su u dnevnoj sobi kalibrirala luk i slagala strijele u tobolce. Odlučili su svi zajedno krenuti u potragu, prije čega je valjalo napraviti detaljnu pripremu. Kutije sa sendvičima i termosice s čajem bile su spremne, putni ruksaci su bili nakrncani toplim dekcicama i analgeticima. Baterijske su svjetiljke bile napunjene i ulaštene, a debeli prsluci punjeni rodnim perjem su već čekali kod izlaznih vrata. Upravo kad je mama Medić provjeravala oštrinu sjekire režući jednu oposumovu dlaku, zazvonio joj je mobitel. Kozlić je napokon uzvratio poziv te ju zamolio da s pokretom sačeka još nekih sat vremena. Ukoliko joj se ponovno ne javi u tom terminu, rekao joj je gdje treba krenuti i neka mu idućeg dana promijeni vodu u turšiji, čuo je da tako rade u Mađarskoj.

Stariji natjecatelj je prvi riješio zadatak i umorno odnio svoju bilježnicu do katedre. Organizator je provjerio rješenje, kimnuo glavom te pokretom ruke pokazao natjecatelju da napusti objekt. Ovaj se sporo i teško dovukao do izlaznih vrata, gdje su mu drugi službenici pomogli izaći. Dok se tata Medić konačno približavao kraju dokaza, mlađi natjecatelj je počeo krkljati i hroptati, u licu je poplavio, pocrvenio i djelomično pozelenio te se uz nesuvisli krik stropoštao na pod. Dok ga je tata Medić prekoračivao kako bi predao svoju bilježnicu, u prostoriju je utrčala medicinska ekipa te ležećeg natjecatelja izvukla van. Tata je Medić osjetio olakšanje, ali i tešku iscrpljenost. Sada je bio uvjeren kako se sasvim istrošio za taj dan.

Kozlić je ostavio automobil na prilaznoj cesti prema novom studentskom domu. Sva su svjetla bila ugašena, sve aluminijske roletne navučene na prozore, jer studenata zbog nastave isključivo na daljinu nije bilo već nekoliko semestara i pojedine sastavnice sveučilišta su to iskoristile za uvođenje dodatnih semestara i dodjelu nagrada za najveći broj lajkova. Na zaslonu

je mobitela otvorio detaljan plan studentskog doma, dovršio kratki espresso koji je putem kupio, iskočio iz automobila i potrčao prema najvećem paviljonu.

Sada su se nalazili u središtu amfiteatra koji je djelovao novo i netaknuto, a vonjao je po sredstvima za čišćenje i dezinfekciju. Oba preostala natjecatelja su se naslonila na ploču i pokušala malo odmoriti. Nakon prethodnog kruga se nisu vratili u svoje sobe, već su ih poslali direktno u ovu dvoranu. Obojica su već bila pomalo u godinama i zasigurno su jedan drugom sada djelovali kao da su na izmaku snaga. Tata su Mediću kroz glavu prolazile svakojake misli i slike, osjećao se kaotično i kapci su mu postajali teški. U prostoriju su umarširali svi organizatori koje su sreli u prethodnim krugovima i poput zloslutnog zbora im odrecitali da će pobjednik biti onaj natjecatelj koji prvi u roku od 10 minuta za neparan prost broj p odredi prirodan broj k takav da je $\sqrt{k^2 - pk}$ prirodan broj. Ukoliko niti jedan od njih ne uspije riješiti dani zadatak u predviđenom roku, dobivaju novi zadatak, i tako sve dok netko ne dođe do rješenja. Tata se Medić pokušavao koncentrirati, ali nikako to mu nikako nije uspijevalo te ga je polako obuzimao očaj. Uto u prostoriju stupi visoka pojava, noseći masku sa znakom \otimes te uzviknu „Dosta! Zar ne vidite da su već preumorni za ovakav nastavak natjecanja?!“ Sada su ga svi u prostoriji netremice šutke promatrali i tata Medić pretpostavi da se radi o osobi od velikog autoriteta. „Riješimo to kratko, najneizvjesnijom matematičkom igrom ikad do sad. Neka odigraju par-nepar i gotovo!“ naredio je.

Zadatak 8

Krupne graške znoja slijevale su mu se niz čelo dok je odlučivao koji broj pokazati, a jedino što je tatu Medića tješilo bila je činjenica da će uskoro sve biti gotovo. Odlučio je koji će broj pokazati pa se predomislio, opet odlučio i još se jednom predomislio. U trenutku kada je trebalo pokazati konačnu odluku i doznati pobjednika natjecanja, u prostoriju je glasno uletio Kozlić, mašući svojom značkom i tražeći odgovarajuću kantu za baciti kartonsku šalicu za kavu. Dodao je stolice natjecateljima kako bi mogli sjesti pa se okrenuo skupini organizatora. Najautoritativniji od njih stao je leđima okrenut tati Mediću, a licem prema inspektoru Kozliću te skinuo masku sa znakom \otimes . Inspektor je u iznenađenju razjapio oči i usta te zajedno s organizatorima izašao iz prostorije.

Mama je Medić, nakon drugog Kozličeva javljanja, brižno pospremila oružje na planirana mjesta u kući. Zaključala je i pobrisala sve ormariće za oružje te ključeve odložila u ormarić za ključeve, dok su djeca međusobno raspravljala tko će na kojem televizoru pratiti ranojutarnju nastavu. Na kraju su o tome odlučili veselo igrajući par-nepar te se mami Medić to činilo gotovo ironično. Sjetila se kako nisu stigli otići po kruh pa je opet nazvala Kozlića kako bi ga zamolila da tatu Medića ostavi pred nekom od pekara,

po mogućnosti nekom gdje je veća gužva jer će tamo sigurno dobiti svježije pecivo.

„Što, nećeš mi reći 'ko je taj lik, očiti obožavatelj tenzorskog produkta?' upita tata Medić Kozlića kada ga je 20-ak minuta kasnije vozio kući. „Ne mogu, sorry stari. Sam državni vrh, puno je to iznad mene.“ pravdao se Kozlić. „A što je u pozadini čitave igre? Jesu li ti bar to pojasnili?“ nezadovoljno se dalje raspitivao tata Medić. „Ma uglavnom su tajnoviti pa i mi moramo biti takvi. No, koliko sam uspio razabrati, sve su organizirali kako bi natjerali kvalitetan kadar, koji se nalazi u financijskim problemima, da dobrovoljno prihvati radna mjesta u slabo naseljenim područjima i novim projektnim timovima. Pa inače propadaju investicije, fondovi, plaće, topli obroci, dnevnice, regresi, zimnica, nove sezone domaćih serija, sve redom...“ komentirao je inspektor. „A dobro, bilo je izazovno, na neki bolestan način. Sad se valja dobro naspavati.“ zaključio tata Medić i utone u meko sjedalo.

Idućih se nekoliko tjedana stric Vinko revno brinuo za Gnjidaršićevu gostionicu, čisteći, poslužujući goste i redovito prijavljujući dohodak, sve dok jednog jutra nije zatekao stolove već postavljene i Gnjidaršića kako biranim tamnim žitaricama puni aparat za kavu. „Pa otkud ti najednom?“ zainteresirao se stric Vinko. „Vratilo me jučer.“ pojasni Gnjidaršić. „Kažu, beskoristan sam bez pedagoške izobrazbe i sve podrobno učim kako varati na porezu i prirezu. A ne znam što su očekivali, valjda će mi isplatiti bar dio plaće.“ nadao se gostioničar.